

Sæler og sælskind

– Et undervisningsforløb
til indskoling

Tekst af Martine Lind Krebs

Foto: Aqqalu Rosing-Asvid/Grønlands Naturinstitut

Velkommen!

Hvor mange slags sæler er der i Grønland? Hvilken sæl kan puste en rød ballon ud af næsen? Og hvad bruger grønlænderne sæler til?

I det her forløb skal vi lære en masse om de sæler der lever i Grønland. I skal også møde nogle grønlandske børn der elsker at gå på jagt.

Vi skal også se på hvad skindet fra sæler kan bruges til. Og vi skal prøve at tegne vores egne mønstre.

Vi håber det bliver rigtig spændende!

Fakta om rigsfællesskabet og Grønland

Grønland er verdens største ø.

Der bor cirka 56.000 indbyggere i Grønland.

Alle byer ligger ved kysten, og man skal sejle eller flyve for at komme rundt.

Det meste af Grønland er dækket af Indlandsisen. Fra Indlandsisen brækker stykker af isen af og bliver til isfjelde.

Grønland hører sammen med Danmark og Færøerne i et rigsfællesskab.

Grønland tjener flest penge på fiskeri. Du har sikkert smagt grønlandsk hellefisk eller rejer på et tidspunkt i dit liv.

Grønlænderne taler flere sprog. De fleste taler det (vest)grønlandske sprog som hedder Kalaallisut, nogle taler østgrønlandsk eller nordgrønlandsk. De fleste taler også ret godt dansk.

Det grønlandske flag hedder *Erfalasorput*. Det betyder Vores flag.

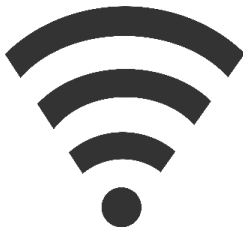
Den grønlandske nationaldragt bruges fx til konfirmationer, bryllupper og til jul.

Den højeste temperatur målt i Grønland er 25,9 grader og den laveste er under -70 grader.

Når klokken er 12.00 i Danmark, er den 9.00 i Grønland.

Et tykt bredbåndskabel ligger på havets bund og forsyner de største grønlandske byer med hurtigt internet.

Grønlands nærmeste nabo er Canada. Der er kun 26 kilometer mellem Grønland og Ellesmere Island i Canada.

8% af befolkningen i Grønland er født i Danmark.

Danmark er verdens 12. største land når man regner Færøerne og Grønland med.

Sælerne i Grønland

I Grønland lever der seks forskellige sælarter. Her ser du de seks forskellige sæler. Kender du nogen af dem?

Foto: Callumho/Wikimedia Commons, Aqqalu Rosing-Asvid/Grønlands Naturinstitut, Alastair Rae/Wikimedia Commons, Lars Maithe Rasmussen/Grønlands Naturinstitut

Grønlandssæl

Ringsæl

Klapmyds

Remmesæl

Spættet sæl

Hvalros

Husk at indberette materiale som printes ud, til Copydan hvis din skole er indberetningspligtig.

Grønlandssælen er den mest almindelige sæl i Grønland. Når grønlandssælen bliver ældre, får den sorte aftegninger på ryggen. Når den er yngre (2-3 år) er den grå med masser af mørke pletter. Grønlandssælen bliver ikke i Grønland hele året. Om efteråret svømmer den til New Foundland i Canada for at få unger. Ungerne har helt hvid pels.

Ringsælen er den mindste sæl ved Grønland. Den lever i Grønland hele året. Ringsælen har fået sit navn efter de ringe den har i pelsens mønster. Om vinteren trækker den vejret gennem huller i isen som kaldes åndehuller.

Klapmydsen er en kolonorm sæl. Den kan veje helt op til 450 kilo. Dens pels er lysegrå med mange mørke pletter. Klapmyds har fået sit mærkelige navn fra tysk hvor ordet betyder "klaphat". Det kommer sig af at klapmydsen har en meget elastisk næseryg som den kan blæse op til en sort ballon på samme størrelse som hovedet. Desuden kan hannen også blæse en rød ballon ud af det ene næsebor. Ballonerne bruger den som advarsel eller når to hanner er oppe og topes.

Hvalrossen er også en slags sæl, men i modsætning til de andre sæler har den lange stødtænder. Den vejer mellem 1000 og 2000 kilo og er op til 3,5 meter lang. Hvalrosserne lever af snegle og muslinger, og derfor lever de steder med muslingebanker i drivisen eller ved iskanten. Hvalrossen er afhængig af at der er havis som den kan kravle op på for at hvile sig.

Fangst af sæler

I Grønland fanger og spiser man sæler. Man kan for eksempel koge suppe på kødet – det hedder suaasat, og det er Grønlands nationalret.

Der er mange sæler i Grønland – mange flere end mennesker, så det truer ikke sælerne at nogle af dem bliver fanget.

Skindet fra sælerne bliver også brugt. Man kan bruge det til at sy tøj og andre ting.

De fleste sæler bliver fanget fra små både der kaldes joller. På billedet kan du se en sælfanger med sin riffel der kigger efter sæler som stikker hovedet op af vandet.

Sælfangst. Foto: Mads Pihl/Visit Greenland

Husk at indberette materiale som printes ud, til Copydan hvis din skole er indberetningspligtig.

Det bruges sælskind til

Foto: Arctic Living, Peter Lindstrøm/Visit Greenland, Mads Pihl/Visit Greenland, Aningaaq R. Carlsen/Visit Greenland, Marie Staggat

Husk at indberette materiale som printes ud, til Copydan hvis din skole er indberetningspligtig.

Rino og Rico

Rino og Rico Mikaelson er brødre. De er fra byen Tasiilaq i Østgrønland.

Begge brødre elsker at gå på fangst. Rico der er 19 år, fangede sin første sæl da han var fem år. Det er hans far der har lært ham om fangst. I dag lever han som fanger. Han jager især fugle, isbjørne og hvaler. Rico er allermost stolt over den gang han skød en isbjørn.

Rino er 11 år. Han var seks da han fangede sin første sæl. Når et grønlandsk barn får sin første større fangst, holder familien for det meste en festlig kaffemik for alle familiemedlemmer, venner og naboer. Det gjorde familien også for Rino.

Billedet på næste side blev taget den 9. august 2019 i Tasiilaq sent om eftermiddagen. Rico var i fuld gang med at partere den vågehval de havde fanget. Børnene gik ned for at se på og blev betaget af hvalens kæmpestore øje. Da Ricos kæreste ville tage et billede, lavede Rino sjov med øjet.

Tror I Rino bliver en fanger når han bliver stor?

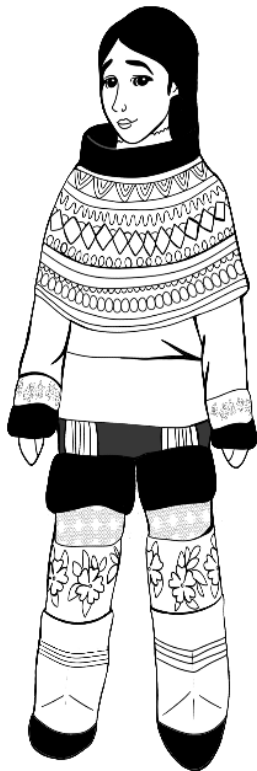

Foto: Inaluk Rosing Larsen

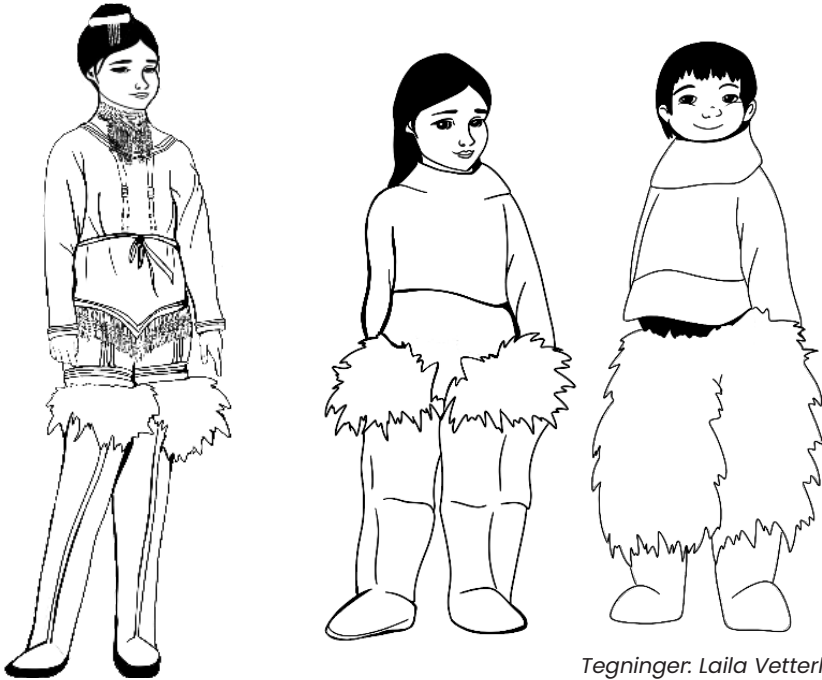
Husk at indberette materiale som printes ud, til Copydan hvis din skole er indberetningspligtig.

Grønlands nationaldragter

Når der er fest i Grønland, tager grønlænderne nogle gange deres nationaldragt på. Der findes flere forskellige nationaldragter. Dragterne her er fra Vestgrønland. Kamikkerne og kvindernes shorts er lavet af sælskind.

Tegninger: Laila Vetterlain

Tegninger: Laila Vetterlain

I Østgrønland bærer kvinderne en hvid anorak med blå, røde og hvide perler.

I det nordligste Grønland ved byen Qaanaaq bærer mændene bukser af isbjørneskind. Kvinderne har lange kamikker og en ensfarvet anorak uden perlekrave.

Avittat

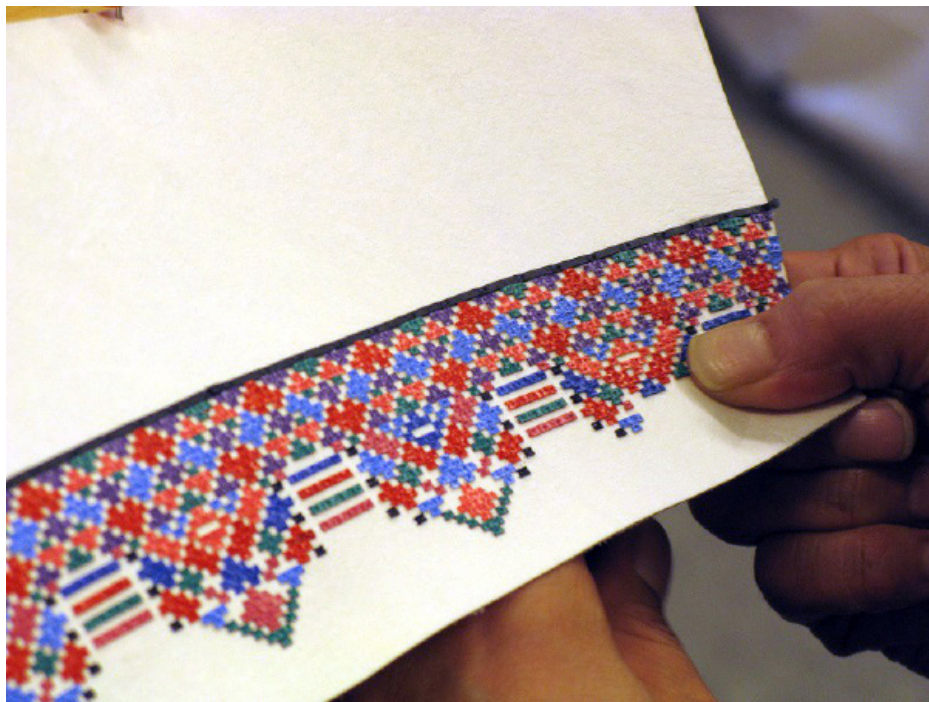

Foto: Martine Lind Krebs

Avittat er meget fine mønstre som sidder på kamik-kerne og skindbukserne. Avittat er lavet af afhåret, farvet sælskind i helt små firkanter.

Det er meget svært at sy avittat. De mindste firkanter er 1 x 1 mm.

Ordforklaringer

Aftegninger: Mønstre i pelsen.

Fangst: Jagt. I Grønland bruger man oftere ordet fangst end jagt.

Muslingebanke: Rev med tætsiddende muslinger.

New Foundland: Ø ud for Canadas østkyst.

Partere: Skære kroppen af et slagtet dyr i stykker der kan spises.

Er du i tvivl om hvordan nogle af de grønlandske navne og ord siges, så gå ind på vores udtalebibliotek på:
sumut.dk/dagensgrønland/udtaleordbog